

Kúria
végzése

Az ügy száma:	Bfv.I.45/2024/8.
A határozat szintje:	felülvizsgálat
A tanács tagjai:	Dr. Csák Zsolt, a tanács elnöke Dr. Kardos Andrea, előadó bíró Dr. Domonyai Alexa, bíró Dr. Schmidt Péter, bíró Dr. Tuba István Krisztián, bíró
Az eljárás helye:	Budapest
Az eljárás formája:	tanácsülés
Az ülés napja:	2024. április 23.
Az ügy tárgya:	sikkasztás büntette
Terhelt:	Terhelt1
Elsőfok:	Ózdi Járásbíróság, 7.B.138/2021/35., ítélet, tárgyalás, 2023. február 7.
Másodfok:	Miskolci Törvényszék, 3.Bf.218/2023/10., ítélet, nyilvános ülés, 2023. november 7.
Az indítvány előterjesztője:	Terhelt1 terhelt
Az indítvány iránya:	a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a sikkasztás büntette miatt Terhelt1 ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva az Ózdi Járásbíróság 7.B.138/2021/35. számú és a Miskolci Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Bf.218/2023/10. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye. Ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] I. Az Ózdi Járásbíróság a 2023. február 7. napján kihirdetett 7.B.138/2021/35. számú ítéletével Terhelt1 terheltet bűnösnek mondta ki sikkasztás büntetésében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 372. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont]. Ezért őt 1 év 6 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre, 150 napi tétel pénzbüntetésre és mellékbüntetésül 2 év közügyektől eltiltásra ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 1.000 forintban határozta meg. Megállapította, hogy a terhelt a szabadságvesztés kétharmad részének a kitöltését követő napon bocsátható legkorábban felételes szabadságra. Rendelkezett az összesen 150.000 forint pénzbüntetés meg nem fizetése esetére annak szabadságvesztésre átváltoztatásáról. Elrendelte a Szolnoki Járásbíróság 7.B.41/2014/47. számú ítéletével kiszabott 2 év, végrehajtásában 5 év próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetés végrehajtását. A magánfél által bejelentett polgári jogi igényt érdemben elbírált, továbbá döntött az eljárási illeték viseléséről és a lefoglalt tárgyról.

[2] A terhelt és a védő fellebbezése alapján eljáró Miskolci Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2023. november 7. napján meghozott 3.Bf.218/2023/10. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a terhelt szabadságvesztés büntetését 1 évre enyhítette. Pontosította a sértett részére megítélt kártérítés összegét, valamint kötelezte a terheltet bűnügyi költség megfizetésére a sértett képviselője részére. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

[3] A tényállás szerint a cég1 képviseletében tanúl sértetti képviselő és Terhelt1 terhelt a cég2 nevében eljárva 2020. március 15. napján szóbeli vállalkozási szerződést kötöttek, melynek értelmében a terhelt 2200 db szájmaszk készre varrását vállalta.

[4] 2020. március 18. napján a fenti mennyiségből a terhelt átadott a sértetti képviselő részére 390 db szájmaszkot, egyúttal a felek írásbeli vállalkozási szerződést kötöttek, melyben a terhelt további 8.280 db szájmaszk gyártását vállalta. A teljesítési határidőt 2020. március 24. napjában határozták meg.

[5] tanúl sértetti képviselő a szerződés teljesítéséhez szükséges szájmaszk szabványt és rögzítő gumit, mint alapanyagokat átadta a terhelt részére.

[6] A vádlott 2020. március 22. napján a vállalkozási szerződés alapján átadott a sértetti képviselőnek 2.045 db készre varrt szájmaszkot. Ennek, valamint a fent említett 390 db szájmaszk elkészítésének az ellenértékét a sértetti képviselő készpénzben kifizette a terhelt részére.

[7] A terhelt a 2020. március 24. napjára vállalt teljesítési határidőre a szerződési kötelezettségét nem teljesítette, ennek érdekében haladékat kért a sértetti képviselőtől 2020. március 31. napjáig.

[8] 2020. március 25. napján – mivel a késedelmes teljesítést nem kívánta elfogadni – a sértetti képviselő több alkalommal is kereste a terheltet telefonon, aki a telefont nem vette fel. Ugyanezen nap délutánján telefonon visszahívta tanúlot, amikor ígéretet tett arra, hogy másnapra a hiányzó kész szájmaszkokat átadja településen a sértetti képviselő részére.

[9] 2020. március 26. napján a sértetti képviselő többször, sikertelenül próbálta felvenni a telefonon a kapcsolatot a terhelttel, aki később visszahívta őt és közölte, hogy az elkészült szájmaszkokat három, általa megnevezni nem kívánt szervezetnek elajándékozta.

[10] 2020. március 27. napján a sértetti képviselő telefonon, SMS-ben és email-ben is kereste a terheltet, akivel azonban a kapcsolatot felvenni már nem tudta.

[11] A terhelt a sértett tulajdonát képező, összesen 1.303.290 forint értékű szájmaszk szabvány, rögzítő gumi alapanyagot nem adta vissza tanúl sértetti képviselő részére, azt saját céljaira használta fel, azokat ismeretlenül maradt személy, cég, vagy szervezet részére adta át {elsőfokú ítélet [9]-[16] bekezdés, másodfokú ítélet [22] bekezdés}.

[12] **II. 1.** A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen Terhelt1 terhelt a védője útján terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 648. § a), b) és d) pontjaira alapítottnan, arra hivatkozva, hogy az eljáró bíróságok a büntető anyagi és eljárási jog megsértésével állapították meg bűnösségét, valamint megsértették a Be. 648. § d) pontjában foglaltakat. Ez utóbbi kapcsán kiemelte, hogy a Be. 649. § (6) bekezdése értelmében a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától való eltérés esetén jelen kell lennie a felülvizsgálatot megalapozó anyagi vagy eljárási szabálysértésnek is, amiből az következik, hogy ha a közzétett határozattól való eltérésre való hivatkozás nem alapos, az állított anyagi vagy eljárásjogi törvénysértés önmagában is felülvizsgálatot alapozhat meg.

[13] Indokai szerint az elsőfokú eljárásban megvalósult a Be. 608. § (1) bekezdés f) pontja szerinti eljárási szabálysértés, mely érvénytelenné teszi az elsőfokú bíróság eljárását és ügydöntő határozatát.

[14] Kifejtette, hogy emellett a Be. 608. § (1) bekezdésében foglalt egyéb, ki nem küszöbölhető eljárási szabálysértések is történtek. Álláspontja szerint sérült a tisztességes eljárás követelménye és a fegyverek egyenlőségének elve azáltal, hogy az eljáró bíróságok a sértett által irányított módon, a Be. 167. § (5) bekezdésében foglaltak sérelmével beszerzett hangfelvételt mégis döntő jelentőségű bizonyítéknak tekintették.

[15] Érvelése szerint mind az első-, mind a másodfokú bíróság jogszabálysértő módon értelmezte a rendelkezésre álló bizonyítékokat, mert a felek között létrejött írásbeli vállalkozási szerződést nem annak tartalma és nyelvtani értelme alapján vette figyelembe, hanem csak a sértetti oldalról megközelítve.

[16] Hangsúlyozta, hogy a jogerős ítélet tényállása oly mértékben hiányos, mely anyagi és eljárásjogi törvénysértést is jelent, hiszen nem tartalmazza azon alapvető és szükséges megállapításokat, hogy ki, hol és mikor követte el a bűncselekményt, milyen bűncselekményt követett el és ki a sértett.

[17] Érvelése szerint a törvényszék eljárási szabályt sértett azzal is, hogy – egyes megállapításokat a jogi indokolás részének tekintve – az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállást állapított meg, ily módon ugyanis valamennyi ítéleti tényállás megváltoztatható lenne anélkül, hogy azzal szemben a terhelt eredményesen védekezni tudjon.

[18] Az első- és másodfokú bíróság ítéleteinek részletes elemzése alapján kifejtette, hogy a másodfokú bíróság a tényállás helyesbítésével megsértette a felülmérlegelés tilalmát, amellyel indokolatlanul eltért a Kúria korábban közzétett, BH 2023.5., BH 2021.280., valamint BH 2015.216. számú precedensértékű döntéseitől.

[19] Sérelmezte, hogy a Miskolci Törvényszék ítéletének indokolásában a Btk. 317. §-ában foglalt bűncselekmény szerepel, mely a hatályos Btk.-ban a terrorcselekmény feljelentésének elmulasztása törvényi tényállását tartalmazza. Valószínűsítette, hogy a másodfokú bíróság a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: korábbi Btk.) 317. §-a szerinti sikkasztás büntetében kívánta a bűnösségét megállapítani, mely azonban 2013. év óta nem hatályos.

[20] További anyagi jogszabálysértésként jelölte meg azt is, hogy a másodfokú bíróság nem orvosolta az Ózdi Járásbíróság ítéletében foglalt ellentmondásokat és jogszabálysértéseket.

[21] A másodfokú bíróság határozatának [48]-[57] bekezdéseit idézve rámutatott arra is, hogy a Miskolci Törvényszék megsértette a BH 2021.280. számon közzétett eseti döntésben foglaltakat is, mivel annak ellenére nem helyezte hatályon kívül az elsőfokú ítéletet, hogy az

olyan ellentmondásokat tartalmaz, amelyek miatt nem állapítható meg, hogy a járásbíróság milyen tényállásra alapította ítéletének rendelkezéseit.

[22] Mindezek alapján elsődlegesen a terhelt felmentését indítványozta, míg másodlagos indítványa arra irányult, hogy a Kúria a jogerős ítéletet helyezze hatályon kívül, és az Ózdi Járásbíróságot utasítsa új eljárás lefolytatására. Indítványt tett továbbá a jogerős ítéletben kiszabott szabadságvesztésének felfüggesztésére, illetve félbeszakítására is.

[23] 2. A Legfőbb Ügyészség a BF.100/2024/2. számú nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta.

[24] A Kúria Bírószági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától való eltérés körében kifejtette, hogy a felülvizsgálati indítvány által felhívott kúriai határozatok az eljárási szabályok értelmezését segítő döntések, az ezektől való esetleges eltérés az adott ügyben csak akkor eredményezhet felülvizsgálatot, ha ez – az indítványban írtak értelmében – azzal járt volna, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása a rendelkező résszel teljesen ellentétes. Erre tekintettel az vizsgálendő, hogy az elsőfokú bíróság a Be. 608. § (1) bekezdés f) pontjában írt, a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján felülvizsgálatot megalapozó abszolút hatályon kívül helyezési hibát vétett-e. Ennek kapcsán az állapítható meg, hogy a Kúria BH 2022.319. számú eseti döntésében meghatározott hiányosságok a jogerős ítéletben nem mutatkoznak, így a Be. 648. § d) pontja alapján felülvizsgálatnak nincs helye.

[25] Kiemelte azt is, hogy az indítványban szintén felrótt, a tényállás és a rendelkező rész összhangjának esetleges hiánya nem az eljárási szabályokat (az indokolási kötelezettséget), hanem a büntető anyagi jogot sérti, azonban az ítélet az ilyen hibáktól is mentes.

[26] Rámutatott arra, hogy az irányadó tényállás szerint a terhelt a számára idegen dolgoknak jogszerűen jutott a birtokába, melyeknek meghatározott rendeltetése volt, az ennek eléréséhez szükséges munkálatok elvégzésére a terhelt vállalkozott. Az idegen, elszámolási kötelezettséggel átadott dolgokat a terhelt azonban nem szolgáltatta vissza, azt a jogosult elől – a tulajdon végleges elvonásának szándékával – eltagadta. A cselekménye így a sikkasztás elkövetési magatartásának felel meg, annak is az eltulajdonítással megvalósult fordulata alá vonható. Álláspontja szerint a sértett megjelölése és az elkövetési magatartás leírása megtörtént, arra vonatkozóan pedig az eljárásban nem merült fel tényszerű adat, hogy utóbbi pontosan hol és mikor történt, így ezek a körülmények indokoltan hiányoznak a határozatból.

[27] Álláspontja szerint helyesen állapították meg az eljáró bíróságok, hogy a terhelt és a sértett között létrejött vállalkozási szerződés 9. pontjában foglalt kikötés irreleváns. Mivel a terhelt, vagy az általa képviselt cég nem lehetett tulajdonos, nem merülhet fel az sem, hogy az elkövetés tárgya a terhelt számára nem volt idegen, így a felülvizsgálatnak – a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában meghatározott – anyagi jogi oka sem lehet.

[28] Emellett a terheltnek a Be. 167. § (5) bekezdésére való hivatkozása sem foghat helyt, hiszen a hangfelvételt nem az ügyben eljáró hatóságok, hanem a sértett készítette, ezért a felhasználásának nem lehetett törvényi akadály.

[29] Utalt arra is, hogy a másodfokú ítélet [48] pontjában megtalálható elírás nem jelenti az anyagi jogi szabályok sérelmét, ennek orvoslására a Be. 453. §-a szerint, nem pedig felülvizsgálati eljárásban kerülhet sor.

[30] Mindezekre tekintettel azt indítványozta, hogy a Kúria az Ózdi Járásbíróság 7.B.138/2021/35. számú, valamint a Miskolci Törvényszék 3.Bf.218/2023/10. számú ítéletét hatályában tartsa fenn.

[31] 3. A terhelt a Legfőbb Ügyészség átiratában foglaltakra észrevételt terjesztett elő, melyben a felülvizsgálati indítványában foglaltakat – azok részbeni megismétlése mellett – változatlanul fenntartotta.

[32] Sérelmezte, hogy az eljáró bíróságok tévesen, nem valódi tartalma szerint értelmezték a felek között létrejött vállalkozási szerződést, hanem szubjektív módon, a sértett álláspontjának megfelelően. Kiemelte, hogy vállalkozóként tulajdonjoga állt fenn a megrendelő által átadott nyersanyag felett, melyre nem követhető el a sikkasztás bűncselekménye.

[33] Hangsúlyozta, hogy a bűncselekmény létrejötte szempontjából jelentőséggel bír az is, hogy a rábízott idegen dolog helyettesíthető jellegű-e vagy sem. Amennyiben ugyanis helyettesíthető dolgot bízna valakire, és azt saját céljaira fordítja, a sikkasztás nem jön létre, feltéve, ha ugyanabból a dologból, ugyanannyi a rábízást elfogadó rendelkezésére áll. Helyettesíthető dolog esetében is megvalósul a bűncselekmény, amennyiben a rábízás kifejezetten úgy szól, hogy azt a konkrét, egyedileg azonosítható dolgot kell a megbízottnak kezelnie, őriznie, vagy visszaadnia.

[34] **III.** A terhelt felülvizsgálati indítványa az alábbiak szerint részben a törvényben kizárt, részben alaptalan.

[35] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, mely a Be. 648. §-a alapján a bíróság jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen terjeszthető elő, a Be. 649. §-ában tételesen megjelölt okok alapján.

[36] A törvényi szabályozásból egyértelműen kitűnik, hogy a Be. 648. § a)-d) pontja a felülvizsgálat okait a tárgyak szerint csoportosítva jelöli meg, azonban ez nem jelenti azt, hogy bármely anyagi vagy eljárásjogi szabálysértés megnyitná a felülvizsgálat lehetőségét, a jogalkotó ugyanis a jogbiztonság követelményének megfelelően kivételesen és kizárólag a legsúlyosabb anyagi jogi és eljárásjogi szabálysértések esetén teszi lehetővé azt, hogy az anyagi jogerő áttörhető legyen.

[37] A Be. 659. § (5) bekezdése értelmében a Kúria a megtámadott határozatokat – a (6) bekezdés szerinti kivétellel – csak a felülvizsgálati indítványban megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül.

[38] 2. A terhelt által megjelölt Be. 648. § d) pontja alapján a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától való eltérés esetén. További törvényi feltétel azonban, hogy a felülvizsgálati indítvány – ezen okra hivatkozással – csak akkor terjeszthető elő, ha az eltérés a büntető anyagi jog szabályainak a Be. 649. § (1) bekezdésben meghatározott megsértését eredményezte vagy a Be. 649. § (2) bekezdésben meghatározott eljárási szabálysértést eredményezett [Be. 649. § (6) bekezdés].

[39] A terhelt helyesen hivatkozott arra, hogy a közzétett bírósági határozattól való eltérésen alapuló felülvizsgálat mindig két felülvizsgálati ok egyidejű megvalósulását feltételezi; a közzétett határozattól való eltérés mellett jelen kell lennie a felülvizsgálatot megalapozó anyagi vagy eljárásjogi törvénysértésnek is. Ebből viszont az következik, hogy ha a közzétett határozattól való eltérésre való hivatkozás nem alapos, az állított anyagi vagy eljárásjogi törvénysértés önmagában is felülvizsgálatot alapozhat meg. Az indítvány elutasítására pedig csak akkor kerülhet sor, ha az indítvány érvelése sem a Be. 649. § (6) bekezdése, sem pedig a Be. 649. § (1) vagy (2) bekezdése szerinti valamely felülvizsgálati ok feltételeinek nem felel meg.

[40] A Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától való eltérésre alapított felülvizsgálati okra történő hivatkozásnak csak az alábbi feltételek együttes fennállása esetén van lehetőség:

- a felülvizsgálati indítvánnyal támadott jogerős ügydöntő határozatot a bíróság 2020. július 1. napján vagy azt követően hozta,

- a felülvizsgálattal támadott határozattól való eltérést megalapozó határozatot a Kúria hozta és az 2012. január 1. napját követően a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétételre került,

- valamint a felülvizsgálati indítvány tartalmazza annak megjelölését, hogy az állított eltérés a büntető anyagi jog mely szabályának (1) bekezdésében meghatározott megsértését eredményezte, vagy a 649. § (2) bekezdésében meghatározott, mely eljárási szabálysértést eredményezett (BH 2022.320.).

[41] Amennyiben ezen feltételek közül bármelyik hiányzik, a felülvizsgálati indítvány alapján felülvizsgálati eljárás lefolytatása kizárt (BH 2022.289.).

[42] Jelen ügyben a jogerős, ügydöntő határozat meghozatalára 2020. július 1. napját követően került sor. Az is rögzíthető, hogy a terhelt által az eltérés alapjaként hivatkozott határozatokat – így a Bfv.I.1484/2021/18. (BH 2023.5.), Bfv.I.1004/2020/13. (BH 2021.280.), valamint a Bfv.II.1439/2014/6. (BH 2015.216.) számú döntéseket – a Kúria 2012. január 1. napját követően hozta meg, ezek közzététele a Bírósági Határozatok Gyűjteményében megtörtént.

[43] A további törvényi feltételt illetően a terhelt a Be. 649. § (6) bekezdése szerinti felülvizsgálati ok megvalósulását arra alapozta, hogy a másodfokon eljáró Miskolci Törvényszék – indokolatlanul eltérve az előbbieken megjelölt közzétett határozatoktól – a tényállás kiegészítése és helyesbítése során megsértette a Be. 593. § (2) bekezdésében foglaltakat.

[44] A terhelt felülvizsgálati indítványa emellett eljárási szabálysértésként a Be. 608. § (1) bekezdésére, ezen belül annak f) pontjára is hivatkozott. A terhelt általánosságban anyagi jogszabálysértés megvalósulását is állította, azonban a Be. 649. § (1) bekezdésében meghatározott konkrét törvénysértést nem jelölt meg, ugyanakkor az indítványa – tartalma alapján – a bűnösség törvénysértő megállapítását kifogásolta, mely a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja felülvizsgálati oknak feleltethető meg.

[45] Mindezeket vizsgálva jelen ügyben az alábbiak állapíthatók meg.

[46] 3. A felülvizsgálatra okot adó eljárási jogszabálysértéseket a Be. 649. § (2) bekezdés a)-f) pontja kimerítően felsorolja, következésképpen a felülvizsgálat lehetősége csak akkor nyílik meg, ha a sérelmezett eljárási szabálysértés ezen okok között szerepel.

[47] 3.1. A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja értelmében felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a határozatát a Be. a 607. § (1) bekezdés b) pontjában, vagy a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg.

[48] A terhelt indítványában megjelölt Be. 608. § (1) bekezdés f) pontja alapján feltétlen hatályon kívül helyezésre vezető eljárási szabálysértés az is, ha az elsőfokú ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes.

[49] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés második fordulata alapján a hatóságok a törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.

[50] A bíróságokra háruló indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljárásból fakad. Eszerint a bíróságnak a döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia {3080/2018. (III. 5.) AB határozat, Indokolás [24], 3193/2017. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [38], 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}.

[51] A Be. 451. § (5) bekezdése alapján a határozat indokolása a bíróság által megállapított, a döntés alapjául szolgáló, jelentős tényeket és körülményeket, valamint a határozat alapjául szolgáló jogszabályokat tartalmazza.

[52] Ekként az indokolás rendeltetése

- egyfelől a döntés, tehát valamely rendelkezés (jogkövetkeztetés) ténybeli alapjának rögzítése (a tényállás),
- másfelől számadás a döntéshozatali tevékenységről (a tényálláson kívüli indokolás).

[53] A tényállás és a tényálláson kívüli indokolás megkülönböztetése a vizsgált feltétlen eljárási szabálysértés szempontjából alapvető jelentőségű. A Be. 608. § (1) bekezdés f) pontja szerinti eljárási szabálysértés megállapítására ugyanis csak az vezethet, ha a rendelkező rész és a tényálláson kívüli indokolás áll egymással ellentétben. Ha azonban – e főszabály alóli kivételként – a bűnösség kimondásáról szóló rendelkezéshez tartozó tényállás, vagyis a rendelkezés ténybeli alapja teljes egészében hiányzik, az a felülvizsgálati eljárásban szintén az abszolút eljárási szabálysértés körében nyer értékelést (BH 2021.193., BH 2017.324.).

[54] Ennek megfelelően az ítélet indokolása különösen akkor ellentétes teljes mértékben a rendelkező résszel, ha

- az ítélet nem csupán a tényállást, de a tényálláson kívüli indokolást sem rögzíti, azaz, ha az ítélet írásba foglalása elmaradt (Bfv.II.283/2022/13.);
- a bíróság ítéletének rendelkező része – bár a terhelttel szemben büntetést szab ki – nem tartalmazza a büntetőjogi felelősség megállapítását, a bűncselekmény megnevezését és jogszabályi alapját, noha az indokolás a bűncselekmény elkövetését megállapítja (Bfv.II.125/2020/7.);
- az ítélet rendelkező része nem tartalmaz rendelkezést a vád tárgyává tett bűncselekmények valamelyikéről, noha az ítélet indokolása szerint a bíróság a terheltet valamennyi bűncselekmény vádjára alól felmentette (Bfv.II.477/2020/9.);
- a büntetővégzés meghozatalára irányuló eljárásban a bíróság a büntetővégzés rendelkező részében – a végrehajtás elrendelése esetére rendelkezve a szabadságvesztés végrehajtási fokozatáról és a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéről – elmulasztja a kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának próbaidőre való felfüggesztésére vonatkozó rendelkezést és az alkalmazott jogszabályok között sem tünteti fel a megfelelő hivatkozást (Bfv.II.738/2021/7.);
- a másodfokú bíróság a szabadságvesztés tartamát enyhíti, ugyanakkor az indokolásban a meg nem változtatás mellett érvel (Bfv.I.1414/2019/7.).

[55] Eljárási szabálysértés megállapítására az vezet tehát, ha az ellentét a büntetőjogi főkérdések – a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása – tekintetében áll fenn a rendelkező rész és az indokolás között (BH 2022. 319.).

[56] Megállapítható, hogy a terhelt a felülvizsgálati indítványában a Be. 608. § (1) bekezdés f) pontja szerinti feltétlen hatályon kívül helyezésre vezető eljárási szabálysértés megvalósulását róta fel, azt azonban valójában nem jelölte meg, hogy jogerős ítélet rendelkező részének és az indokolásának büntetőjogi főkérdést érintő ellentéte jelen ügyben konkrétan milyen vonatkozásban áll fenn. Így ez a terhelti hivatkozás nem vezethet a felülvizsgálati eljárás érdemi lefolytatására.

[57] Megjegyzi a Kúria, hogy a felülvizsgálati okot alátámasztó konkrét okot nem tartalmazó, vagyis meg nem indokolt indítvány bármely megengedhetőségi feltétel esetében a törvényben kizárt {BH 2018.42. [18]-[19] bekezdés}.

[58] 3.2. A terhelt indítványa ezen túlmenően a jogszabályhely pontosabb megjelölése nélkül utalt a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott további eljárási szabálysértések fennállására is. E körben hivatkozott a tisztességes eljárás sérelmére és a Be. 167. § (5)

bekezdésében foglalt rendelkezés megsértésére, ezek azonban ténylegesen nem tartoznak a feltétlen hatályon kívül helyezést maguk után vonó eljárási szabálysértések körébe. A Be. 609. §-ában meghatározott ún. relatív eljárási szabálysértések a felülvizsgálati eljárásban nem vizsgálhatók.

[59] Az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében meghatározott tisztességes eljárás alkotmányos alapjogának, illetve ennek egyik elemeként a fegyverek egyenlőségének érvényesülését a Kúria a felülvizsgálati eljárásban – mivel az nem tartozik a Be. 649. §-ában felsoroltak közé – közvetlenül nem vizsgálhatja, így az esetleges sérelme nem tárgya a felülvizsgálati eljárásnak.

[60] A terheltnek a Be. 167. § (5) bekezdésének megsértése körében előadott kifogására tekintettel rögzíteni szükséges, hogy a felülvizsgálat a jogerős ítélet törvényben meghatározott jogi, és nem ténybeli hiányosságainak orvoslására szolgál, e rendkívüli jogorvoslat során a tényálláshoz kötöttség érvényesül. Ennek megfelelően a Be. 650. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható. Ezzel összhangban a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés].

[61] Az eljárt bíróságok által levont jogi következtetések – így a bűnösség megállapításának – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével bírálható el (BH 2004.102.).

[62] A tényállás irányadó jellege azt jelenti, hogy a felülvizsgálat során eljárásban nem csupán a jogerős ítéletben írt tényállás támadhatatlan, hanem az a mérlegelő tevékenység is, amely e tényállás megállapítására vezetett. Ebből következően a felülvizsgálati eljárásban a felmerült bizonyítékok felülmérlegelésére, az ítéleti tényállás esetleges megalapozatlanságát érintő következtetések levonására és annak következményeként eltérő tényállás megállapítására az eljárási törvény nem biztosít lehetőséget.

[63] A Be. 167. § (3) és (4) bekezdése alapján a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott bizonyító ereje; a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg.

[64] A bizonyítékok értékelésének körébe tartozik, hogy az eljárt bíróságok a terhelt tagadásával szemben mely tanúvallomásokot és egyéb bizonyítékot tartottak hitelt érdemlőnek és fogadtak el tényállás alapjául, ahogyan az is, hogy a mérlegelés során a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján milyen következtetéseket vontak le és mely tényeket láttak kétséget kizáróan megállapíthatónak.

[65] Nem abszolút, hanem relatív eljárási szabálysértés, ha a bíróság a tényállás megállapításánál törvényben kizárt bizonyítékokat is elfogadott (BH 2008.264.II.)

[66] Mindezek alapján a felülvizsgálat során nem vizsgálható, hogy az alapügyben eljárt bíróságok megalapozott tényállást állapítottak-e meg, a hangfelvétel felhasználhatósága kapcsán helyes döntést hoztak-e, a bizonyítékokat – így például a vállalkozási szerződést – helyesen, a tartalmának megfelelően értékelték-e.

[67] 3.3. A terhelt kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított ítéleti tényállást kiegészítette, helyesbítette.

[68] A másodfokú ítéletből kitűnik, hogy a Miskolci Törvényszék a felülbírálat során – a törvényi előírásnak megfelelően – elsőként azt vizsgálta, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási szabályokat megtartotta-e, majd ezt követte az ítélet megalapozottságának vizsgálata.

[69] A Be. 591. § (1) bekezdés szerint a másodfokú bíróság a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja, kivéve, ha az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, vagy a fellebbezésben új tényt állítottak vagy új bizonyítékra hivatkoztak, és ennek alapján a másodfokú bíróság bizonyítási eljárást folytat le.

[70] Jelen ügyben a másodfokú bíróság az ítéletének indokolása szerint arra a következtetésre jutott, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás ténybeli következtetés és hiányosság miatt kis részében megalapozatlan. Erre tekintettel a Be. 592. § (2) bekezdés a) és d) pontja szerinti részbeni megalapozatlanságot kiküszöbölte és a felülbírálatot a Be. 593. § (3) bekezdése szerint eljárva végezte el {másodfokú ítélet [21]-[23] bekezdés}.

[71] A másodfokú bíróság előbbieken részletezett eljárása nem áll ellentétben a terhelt által megjelölt Kúria Bfv.I.1484/2021/18. (BH 2023.5.) számú határozatában kifejtettekkel, az ebben foglaltaktól eltérő megállapításokat a másodfokú bíróság határozata nem tartalmaz. E határozatban a Kúria ugyanis arra mutatott rá, hogy az ítélet tábla – annak ellenére, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét megalapozottnak tartotta – a tényállást a terhelt tudattartalma, a tudati tények tekintetében, valamint az elkövetés módját illetően eltérően állapította meg. Ez pedig azért volt helytelen, mert az eltérő minősítés alapját tévesen a megállapított és általa megalapozottnak tartott tényállás eltérő jogi értékelésének tekintette, valójában azonban az iratok tartalma alapján, illetve ténybeli következtetés útján az elsőfokú bíróság tényállását kiegészítette, illetve helyesbítette, amely csak abban az esetben lehetséges, ha a másodfokú bíróság az ítélet részbeni megalapozatlanságát állapítja meg. Mindez azt eredményezte, hogy a jogerős ügydöntő határozat olyan, egymásnak ellentmondó ténymegállapításokat tartalmazott a terhelt tudattartalmával kapcsolatosan, és olyan eltérő megállapítást az elkövetés módjával, eszközével kapcsolatosan, amely az érintett tényállás érdemi felülbírálatra alkalmatlanságát eredményezte {indokolás [59]-[68] bekezdés}.

[72] A másodfokú eljárásban az ítéleti tényállás – számos elemét érintő, nagy számú – kiegészítésére, illetve helyesbítésére is lehetőség van, ha a helyes és hiánytalan tényállás az elsőfokú bíróság által valósnak elfogadott bizonyítékok egyező adatai alapján aggálytalanul megállapítható (BH 2006.239.).

[73] Amennyiben a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéleti tényállást kiegészítette, illetve helyesbítette, a tényállás ezekkel a kiegészítésekkel, illetve helyesbítésekkel irányadó a felülvizsgálati eljárásban (BH 2011.385.).

[74] Annak vitatása a felülvizsgálati eljárásban nem lehetséges, hogy a másodfokú bíróság helyesen állapította-e meg a tényállás részbeni megalapozatlanságát, és ennek kiküszöbölésére a Be. 593. § (1) és (2) bekezdésének megfelelően, megalapozottnak került-e sor. A hivatkozott eljárási szabályoknak az indítványozó által vélelmezett megsértése ugyanis szintén nem tartozik a Be. 649. § (2) bekezdésében tételesen felsorolt felülvizsgálatot lehetővé tevő eljárási szabálysértések körébe, ezért a felülvizsgálati indítvány e része a törvényben kizárt.

[75] Csupán a teljesség érdekében jegyzi meg a Kúria, hogy a következetes ítélkezési gyakorlatnak megfelel az a másodfokú ítéletben szereplő megállapítás, miszerint a tényekből levont jogi értékelés – jelen esetben a sajátjakénti rendelkezés és eltulajdonítás – nem a tényállásba tartozik, hanem a jogi következtetések levonása körébe.

[76] A Kúria hivatalból elvégzett vizsgálata [Be. 659. § (6) bekezdés] során felülvizsgálatot megalapozó más eljárási szabálysértést [Be. 649. § (2) bekezdés] sem észlelt.

[77] 4.1. A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét. E felülvizsgálati ok akkor valósul meg, ha a jogerős ítéleti tényállásban leírt

cselekmény nem bűncselekmény, vagy a bíróság a tényállásban egyértelműen rögzített büntethetőséget kizáró, vagy büntethetőséget megszüntető ok ellenére mégis megállapította a terhelt bűnösségét.

[78] A korábban kifejtetteknek megfelelően – Be. 650. § (2) bekezdése és a Be. 659. § (1) bekezdése értelmében – a Kúriának a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás alapján kell állást foglalnia abban, hogy terhelt bűnösségének megállapítására sikkasztás büntetében a büntető anyagi jog szabályainak megfelelően került-e sor.

[79] A Kúria következetes gyakorlata alapján a büntető anyagi jog szabályainak sérelmét jelenti, ha az irányadó tényállás alapján a terhelt büntetőjogi felelőssége körében nem lehet döntení (BH 2021.8., BH 2014.103. I., BH 2013.55. II., BH 2010.141., BH 1998.110.).

[80] Helyesen hivatkozott a Legfőbb Ügyészség arra, hogy a tényállás és a rendelkező rész összhangjának hiánya – melyet a terhelt által szintén kifogásolt – nem az eljárási szabályokat (az indokolási kötelezettséget), hanem a büntető anyagi jogot sérti. Mindenképpen a büntető anyagi jogi szabályok sérelmével jár ugyanis, ha az ügydöntő határozatban írt rendelkezések helytálló vagy téves mivoltának kérdésében az irányadó tényállás alapulvételel nem lehet megnyugtatóan állást foglalni. Éppen ezért állapította meg a Kúria a Bfv.I.1004/2020/13. (BH 2021.280.) számú, a terhelt által is hivatkozott határozatban, hogy a felülvizsgálati eljárásban – az érdemi felülbírálatra alkalmatlansága folytán – a megtámadott határozat hatályon kívül helyezését eredményezi, ha a jogerős ítéletben megállapított tényállás olyan ellentmondásokat tartalmaz, amelyek miatt a büntetőjogi felelősségre vonás szempontjából jelentős kérdésekben (a terhelt bűnösségének megállapítása, felmentése, az eljárás megszüntetése, a bűncselekmény minősítése, illetve a Btk. anyagi jogi szabályainak megfelelően kiszabott büntetés vagy alkalmazott intézkedés) nem állapítható meg, hogy a bíróság milyen tényállásra alapította ítéletének a büntetőjogi felelősség szempontjából releváns, felülvizsgálati eljárás alapjául szolgáló rendelkezéseit.

[81] Az ismertetett közzétett határozatban a Kúria a felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás vonatkozásában tett megállapításokat, mely ezáltal a másodfokú eljárásra nem értelmezhető, az ettől való eltérésre a Miskolci Törvényszék eljárásában nem is kerülhetett sor.

[82] Ugyancsak nem értelmezhető a fellebbezési eljárásra a terhelt által idézett Bfv.II.1439/2014/6. (BH 2015.216.) számú határozatában foglalt megállapítás arról, hogy a felülvizsgálat során a tényállás az ítélet egészében és tartalmilag vizsgálandó. A másik megállapítás az indokolási kötelezettség megsértésére, mégpedig annak a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: korábbi Be.) szerinti korábbi szabályozására vonatkozik. Ez azonban a hatályos Be. alapján már nem felülvizsgálati ok, mivel nem szerepel a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja által hivatkozott Be. 608. § (1) bekezdésében felsorolt eljárási szabálysértések között.

[83] Mindezek alapján az indítvány a Kúria közzétett határozatától való eltérésre hivatkozó részében [Be. 648. § d) pont és Be. 649. § (6) bekezdés] alaptalan.

[84] 4.2. Jelen ügyben a tényállás maradéktalanul tartalmazza mindazon tények leírását, amelyek alapján a terhelt büntetőjogi felelőssége kérdésben állást lehet foglalni.

[85] A Btk. 372. § (1) bekezdése alapján sikkasztást követ el, aki a rábízott idegen dolgot jogtalanul eltulajdonítja, vagy azzal sajátjaként rendelkezik.

[86] Idegennek az a dolog tekintendő, ami nem az elkövető, hanem más személy tulajdonában áll. A rábízás helyes értelmezése szerint a dolog tulajdonosa (vagy ennek hiányában, illetve akadályoztatása esetén a dologgal rendelkezni jogosult) a tulajdonjog egyik őt megillető részjogosítványát, a birtoklás jogát ruházza át a másik személyre, így a rábízás folytán a dolog birtokba vétele, a dolog feletti tényleges (fizikai) hatalom megszerzése

megtörténik. A rábízás nem változtatja meg a dolog feletti tulajdonjogot, hanem annak részjogosultságaiból (birtoklás, használat, hasznok szedése, rendelkezési jog) kizárólag a birtoklás jogát engedi át, a dolog továbbra is a rábízó személy tulajdonában, rendelkezési joga alatt marad. A rábízással a számára idegen dolog az elkövető birtokába jogszerűen került, a rábízás alapján azonban kizárólag a dolog feletti birtoklás részjogosítványát szerzi meg, annak használata, hasznainak szedése, vagy esetleges elidegenítése, a dolog feletti rendelkezés joga továbbra is a rábízónál marad, kivéve, ha ezen egyes részjogosultságokat jogszerűen, jogszabály alapján, szerződéssel vagy egyoldalú jognyilatkozattal a birtokosra ruházza át.

[87] A sikkasztás elkövetési magatartásai a jogtalan eltulajdonítás vagy a sajátjaként rendelkezés. Jogtalan eltulajdonítás esetében az elkövető a dolog feletti rendelkezési jogot olyan módon gyakorolja, hogy annak következtében az eredeti tulajdonállapot megszűnik és egy új jön létre. Lényeges feltétel, hogy az elkövetőt erre jogszabály vagy az arra jogosult rendelkezése nem jogosítja fel.

[88] A sajátjakénti rendelkezés pedig akkor valósul meg, ha az elkövető a rábízott, számára idegen dolog vonatkozásában a jogosult felhatalmazása nélkül olyan magatartást tanúsít, amelyre csak a tulajdonos vagy az ő felhatalmazása alapján más, erre feljogosított személy lenne jogosult. Ekként a birtoklás jogán túl egyéb tulajdonosi részjogosultságokat gyakorol anélkül, hogy az a dolog tulajdonjogában végleges változást eredményezne. A sajátjakénti rendelkezés megvalósulhat a használat, a hasznok szedése, vagy az olyan rendelkezés jogosultságának gyakorlásával, amely nem jár a tulajdonjogban történő változással, a dolog elidegenítésével (Bfv.I.982/2020/7., Bfv.III.745/2022/10., Bfv.II.411/2023/15.).

[89] Az irányadó tényállás alapján egyértelműen megállapítható, hogy a terheltnek átadott alapanyagok számára idegen dolgok voltak, melyeket jogszerűen, a szerződésben meghatározott rendeltetéssel vett birtokba, amikor vállalta a szájmaszkok elkészítését a megadott darabszámban, a megadott határidőre. A terhelt azonban – többszöri felszólítás ellenére – a megrendelt terméket nem adta át és az alapanyagokat sem szolgáltatva vissza a sértett részére, hanem azt közölte vele, hogy az elkészült szájmaszkokat elajándékozta.

[90] A sikkasztás elkövetési magatartásának meghatározása tehát a tényállásban teljeskörűen szerepel, melynek alapján a másodfokú bíróság helyesen következtetett arra, hogy a terhelt a tulajdon végleges elvonásának szándékával cselekedett, így a Btk. 372. § (1) bekezdésében meghatározott sikkasztást eltulajdonítással valósította meg.

[91] A Kúria egyetértett a Legfőbb Ügyészséggel abban, hogy a másodfokú ítélet jogi indokolásában a sikkasztás jogszabályhelyének elírása a felülvizsgálati eljárásban nem korrigálható, e körben a Be. 453. § (1) bekezdése alapján a határozat kijavításának van helye.

[92] **IV.** A kifejtettek alapján a Kúria a megtámadott határozatot – a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen – a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[93] A Kúria – a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 10. § (2) bekezdése és a Kúria ügyelosztási rendjének IV.6. pontjában írt rendelkezés alapján – öttagú tanácsban járt el.

[94] **V.** A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[95] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdésének első fordulata pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2024. április 23.

Dr. Csák Zsolt s.k. a tanács elnöke, Dr. Kardos Andrea s.k. előadó bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró, Dr. Schmidt Péter s.k. bíró, Dr. Tuba István Krisztián s.k. bíró